

โปรตีน

รายวิชาชีววิทยา

รหัสวิชา ว31241

กลุ่มสาระการเรียนรู้
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ผลการเรียนรู้ : สืบค้นข้อมูล อธิบายโครงสร้างของโปรตีน และความสำคัญของโปรตีนที่มีต่อสิ่งมีชีวิตได้

โปรตีน
สำคัญต่อร่างกาย
อย่างไร ?

ความสำคัญของโปรตีน

1. ช่วยในการเจริญเติบโต เสริมสร้างกล้ามเนื้อ
2. ช่วยขนส่งสารในร่างกาย เช่น ฮีโมโกลบิน
3. เป็นเอนไซม์เร่งปฏิกิริยาเคมีในเซลล์ของสิ่งมีชีวิต
4. เป็นโครงสร้างของเซลล์ เยื่อหุ้มเซลล์ องค์ประกอบของโครโมโซม
5. เป็นฮอร์โมน เช่น อินซูลิน
6. เป็นภูมิคุ้มกันร่างกาย เช่น แอนติบอดี
7. ช่วยในการเคลื่อนที่ เช่น แอกทิน ไมโอซิน

ประเภทของโปรตีน

ประเภทของโปรตีน	ตัวอย่าง
1. โปรตีนลำเลียง	โปรตีนช่องที่บริเวณเยื่อหุ้มเซลล์
2. เอนไซม์	แลกเตส, มอลเตส, ซูเครส
3. โปรตีนโครงสร้าง	ใยแมงมุม, คอลลาเจนในเนื้อเยื่อ, เคราตินในผม ขน เล็บ
4. โปรตีนสะสม	เคซีนในน้ำนมแม่
5. โปรตีนเกี่ยวกับภูมิคุ้มกัน	แอนติบอดีไลโซไซม์ในน้ำตา
6. โปรตีนตัวรับ	โปรตีนตัวรับที่เยื่อหุ้มเซลล์ของเซลล์ประสาท ที่รับสารสื่อประสาทมาจากเซลล์อีกเซลล์หนึ่ง

อาหารใดบ้าง
ที่มีโปรตีน ?

อาหารที่มีโปรตีน

เนื้อสัตว์ นม ไข่ ถั่ว เห็ด สาหร่าย

อาหารที่มีโปรตีน

โปรตีนจากสัตว์

โปรตีนจากพืช

รู้ได้อย่างไร
ว่าในอาหาร
มีโปรตีน

การทดสอบโปรตีน

ปฏิกิริยาไบยูเรต (Buret reaction)

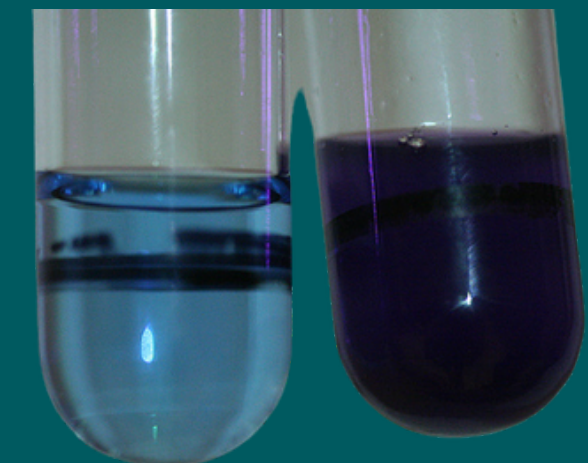
โปรตีนทำปฏิกิริยากับคอปเปอร์ซัลเฟตในสารละลายเบส

จะได้สารสีน้ำเงินม่วง

ซึ่งเป็นสารประกอบเชิงซ้อนระหว่าง Cu^{2+} กับ N

ในสารที่มีกรดอะมิโนเชื่อมด้วยพันธะเพปไทด์ 2 พันธะขึ้นไป

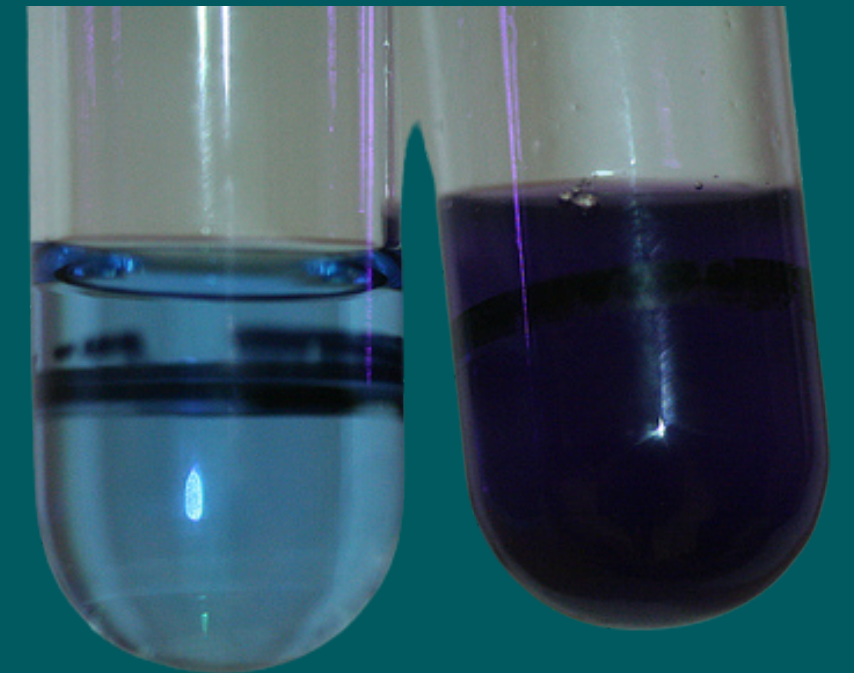
ถ้านำสารละลายไบยูเรตไปทดสอบกับสารใด
แล้วมีการเปลี่ยนสีจากฟ้าเป็นน้ำเงินม่วงหมายถึง มีโปรตีน
ม่วงยิ่งเข้มยิ่งมีโปรตีนมาก

ขั้นตอนการทดสอบไบยูเรต

1. เตรียมสารที่ต้องการทดสอบให้หมดทดลองปริมาตร 5 ml.
2. หยดสารละลายคอปเปอร์ซัลเฟต 5 หยด
3. หยดโซเดียมไฮดรอกไซด์ 10 หยด
4. เขย่าหลอดทดลอง สังเกตสีที่เปลี่ยนแปลง

ถ้าสารละลายไบยูเรตไปทดสอบกับสารใด
แล้วมีการเปลี่ยนสีจากฟ้าเป็นน้ำเงินม่วงหมายถึง มีโปรตีน
ม่วงยิ่งเข้มยิ่งมีโปรตีนมาก

นมถั่วเหลืองแต่ละยี่ห้อมีปริมาณ ความเข้มข้นของโปรตีนต่างกันหรือไม่?

การทดสอบความแตกต่างของโปรตีนในนมถั่วเหลือง

1.ปัญหา : นมถั่วเหลืองแต่ละยี่ห้อมีปริมาณ ความเข้มข้นของโปรตีนต่างกันหรือไม่?

2.สมมติฐาน : _____

3.ตัวแปรต้น : _____

4.ตัวแปรตาม : _____

5.ตัวแปรควบคุม : _____

การทดสอบความแตกต่างของโปรตีนในนมถั่วเหลือง

ตารางบันทึกผลการทดลอง

สรุปและอภิปรายผลการทดลอง ?

ยี่ห้อนมถั่วเหลือง	สีที่เปลี่ยนแปลง	แปลผล
1.โทฟูซัง		
2.ไวตามินล์		
3.แลคตาซอย		
น้ำเปล่า		

โปรตีนมีลักษณะ

และโครงสร้าง

อย่างไร?

โปรตีนมีลักษณะอย่างไร

โปรตีนเป็นสารชีวโมเลกุลที่มีขนาดใหญ่

แต่ละโมเลกุลประกอบด้วยหน่วยย่อย เรียกว่า กรดอะมิโน (amino acid)

เชื่อมต่อกันด้วยพันธะเพปไทด์ (peptide bond)

โมเลกุลของกรดอะมิโนประกอบด้วย

ธาตุหลัก 4 ชนิด ได้แก่ C, H, O, N

นอกจากนี้ยังมีธาตุอื่นๆประกอบด้วยเช่น S, P, Fe, Zn

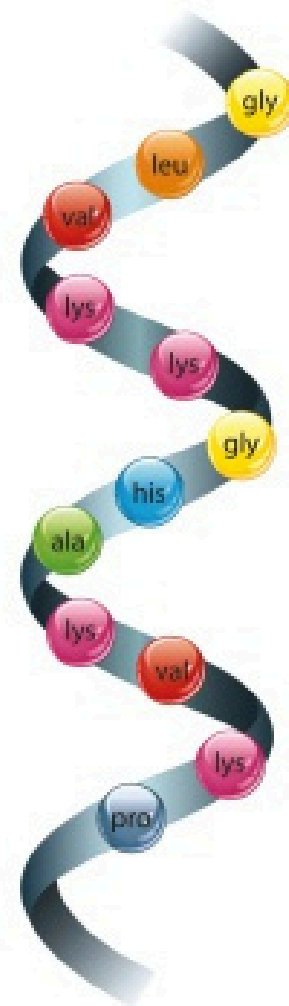
โครงสร้างของโปรตีน

Structure Of Proteins

ปฐมภูมิ
Primary
structure

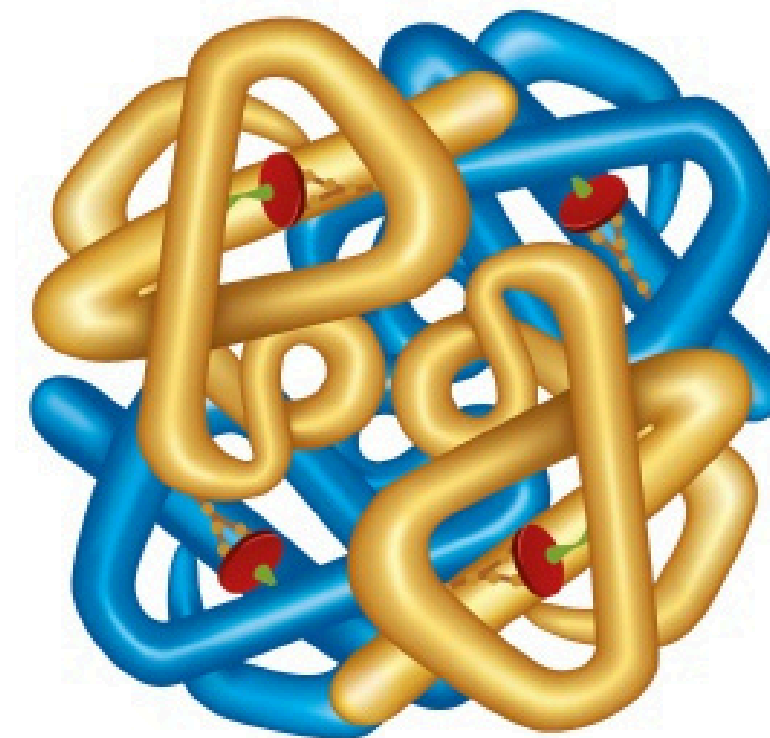
ทุติยภูมิ
Secondary
structure

ตติยภูมิ
Tertiary
structure

จตุรภูมิ
Quaternary
structure

โครงสร้างของโปรตีน

Protein Structure | University Of Surrey
University of Surrey

Primary structure is the amino acid sequence

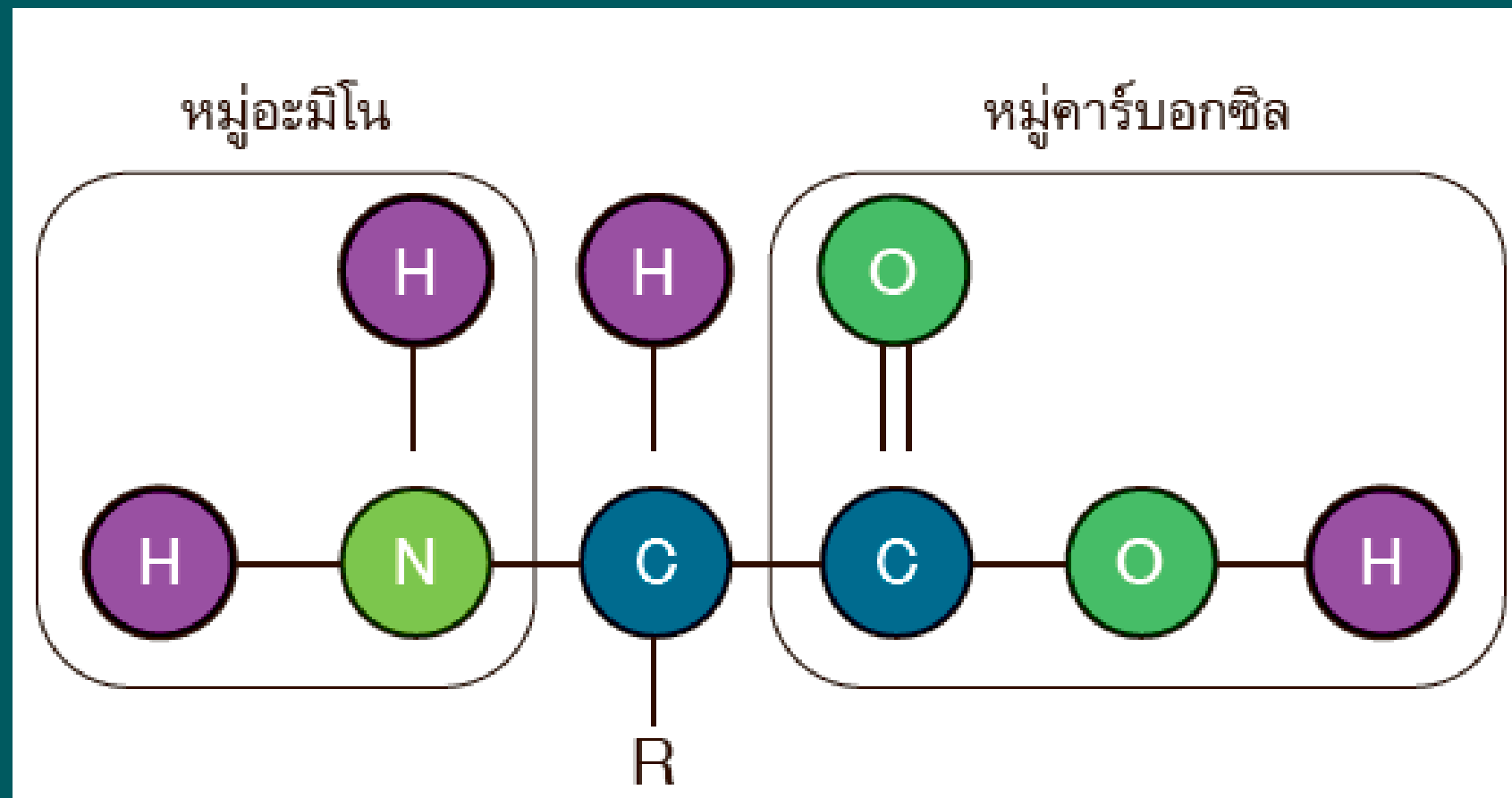

DNIL

Watch on YouTube

โครงสร้างของกรดอะมิโน

โครงสร้างของกรดอะมิโน ประกอบด้วย

อะตอมของธาตุไฮโดรเจน หมู่แอมิโน ($-NH_2$) กับ
หมู่คาร์บอกซิล ($-COOH$) ซึ่งเชื่อมกับอะตอมของคาร์บอน
ตัวเดียวกัน เรียกว่า ไครอลคาร์บอน (Chiral carbon)
และมีหมู่ที่เชื่อมกับไครอลคาร์บอนที่เรียกว่า หมู่ R
กรดอะมิโนแต่ละชนิดจะแตกต่างกันที่หมู่ R

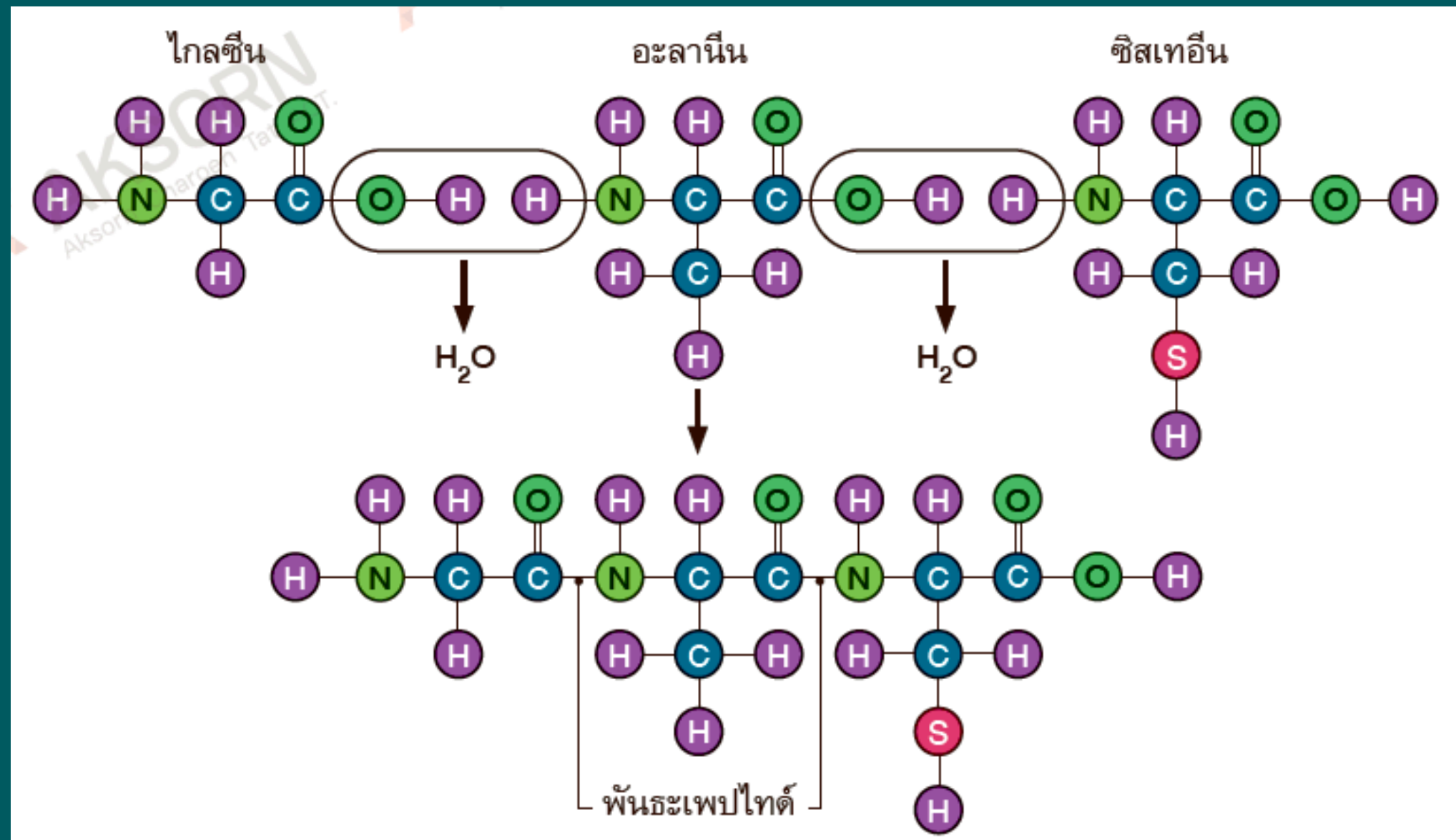
ที่ให้อาสาคุณสมบัติที่ต่างกัน

กรดอะมิโนที่เป็นองค์ประกอบของสิ่งมีชีวิตมี 20 ชนิด

เช่น ไกลซีน อะลานีน ซิสเทอีน

โครงสร้างของกรดอะมิโน

กรดอะมิโนเชื่อมต่อกันด้วยพันธะเพปไทด์
โดยเชื่อมต่อระหว่างหมู่คาร์บอกซิลของโมเลกุลแรก
กับหมู่อะมิโนของโมเลกุลถัดมา

กรดอะมิโนที่เชื่อมต่อกัน 2 โมเลกุลเรียก ไดเพปไทด์
กรดอะมิโนที่เชื่อมต่อกัน 3 โมเลกุล เรียก ไตรเพปไทด์
กรดอะมิโนที่เชื่อมต่อกัน 4 โมเลกุล เรียก เตตระเพปไทด์
กรดอะมิโนหลายโมเลกุลเชื่อมต่อกันเรียก พอลิเพปไทด์

กรดอะมิโน

ตารางที่ 2.4 : กรดอะมิโน 20 ชนิด ในร่างกายสิ่งมีชีวิต

กรดอะมิโนที่จำเป็น	กรดอะมิโนที่ไม่จำเป็น
อาร์จินีน* (Arginine: Arg)	อะลานีน (Alanine: Ala)
ฮิสทีดีน* (Histidine: His)	แอสพาราจีน (Asparagine: Asn)
ไอโซลิวซีน (Isoleucine: Ile)	กรดแอสปาร์ติก (Aspartic acid: Asp)
ลิวซีน (Leucine: Leu)	ซิสเตอีน (Cystein: Cys)
ไลซีน (Lysine: Lys)	กรดกลูตามิก (Glutamic acid: Glu)
เมไทโอนีน (Methionine: Met)	กลูตามีน (Glutamine: Gln)
ฟีนิลอะลานีน (Phenylalanine: Phe)	ไกลซีน (Glycine: Gly)
ทรีโอนีน (Threonine: Thr)	โพรลีน (Proline: Pro)
ทริปโตเฟน (Tryptophan: Trp)	ซีรีน (Serine: Ser)
วาลีน (Valine: Val)	ไทโรซีน (Tyrosine: Tyr)

*อาร์จินีนและฮิสทีดีน เป็นกรดอะมิโนที่จำเป็นในเด็ก

ร่างกายไม่สามารถสังเคราะห์ได้   ร่างกายสามารถสังเคราะห์ได้

ให้ลูกได้เติบโตสมวัย ด้วยคุณประโยชน์ดีๆ จากกรดอะมิโน 9 ชนิด

วาลีน

ฟีนอลอะลานีน

เมไทโอนีน

ไลซีน

ทรีโอนีน

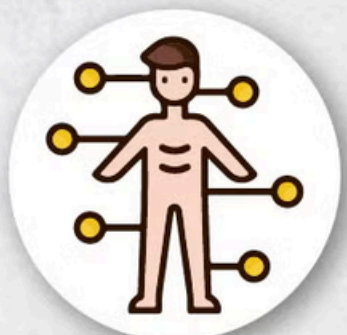
ทริปโตเฟน

ลิวซีน

ไอโซลิวซีน

ฮิสทีดีน

เกมต่อกรดอะมิโน

กติกา : ให้แต่ละกลุ่มนำลูกปัดมาต่อกันให้ได้สายพอลิเพปไทด์
จำนวน 10 สายโดยไม่ซ้ำกัน
แต่ละสายมีกรดอะมิโน 4 ชนิด

กำหนด : แต่ละสีแทนกรดอะมิโนที่แตกต่างกันแต่ละชนิด

เวลา : ภายในเวลา 4 นาที

รางวัล :

Mission 1

(ภารกิจสืบค้น)

ให้แต่ละกลุ่มสืบค้นข้อมูล โครงสร้างโปรตีน
สรุปและจัดทำข้อมูลนำเสนอจากอุปกรณ์ที่กำหนดให้
เวลาสืบค้น 10 นาที เวลานำเสนอกลุ่มละไม่เกิน 3 นาที

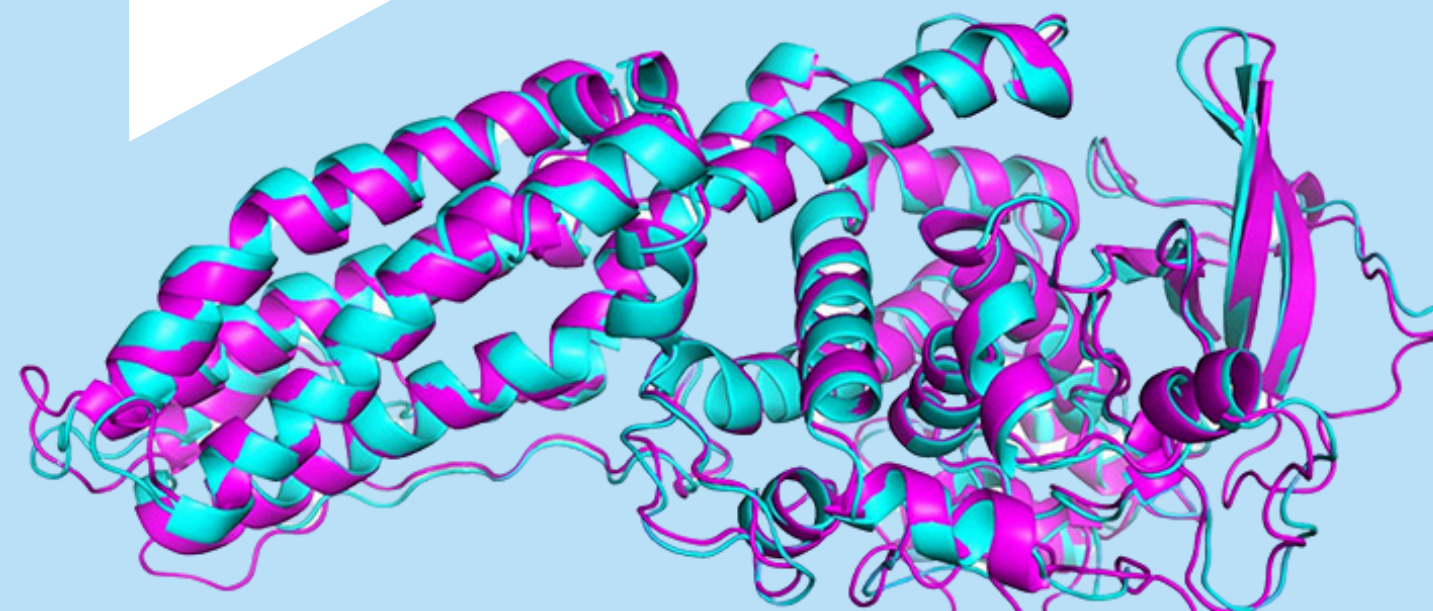

Mission 2

(ภารกิจสร้างสรรค์)

ให้แต่ละกลุ่มจัดทำ Model (แบบจำลอง)
ของโครงสร้างโปรตีน
และนำเสนอผลงานในคาบเรียนต่อไป

สรุปความสำคัญของโปรตีน

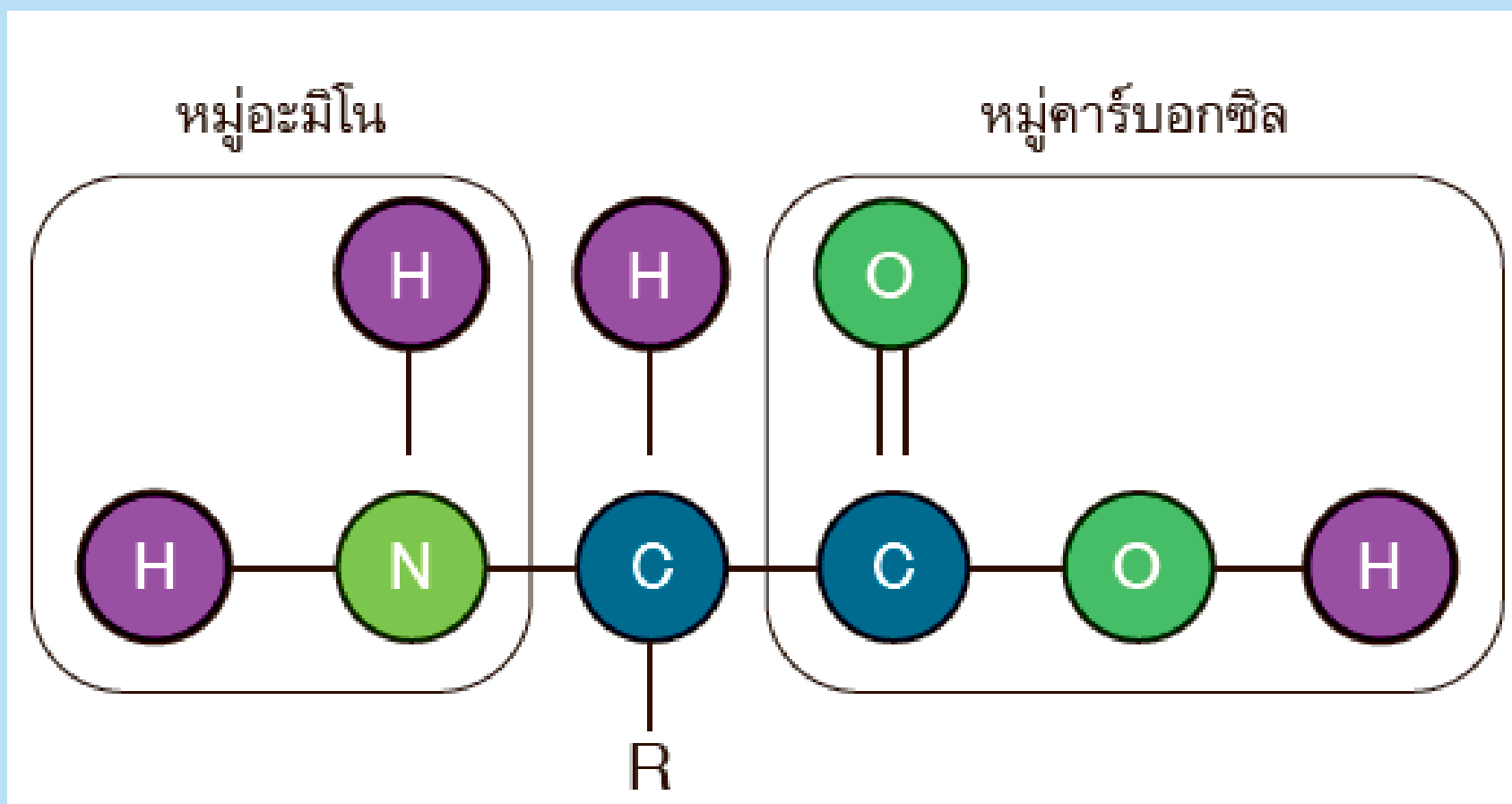

1. ช่วยในการเจริญเติบโต เสริมสร้างกล้ามเนื้อ
2. ช่วยขนส่งสารในร่างกาย เช่น ฮีโมโกลบิน
3. เป็นเอนไซม์เร่งปฏิกิริยาเคมีในเซลล์ของสิ่งมีชีวิต
4. เป็นโครงสร้างของเซลล์ เยื่อหุ้มเซลล์ องค์ประกอบของโครโมโซม
5. เป็นฮอร์โมน เช่น อินซูลิน
6. เป็นภูมิคุ้มกันร่างกาย เช่น แอนติบอดี
7. ช่วยในการเคลื่อนที่ เช่น แอกทิน ไมโอซิน

สรุปโครงสร้างของกรดอะมิโน

โครงสร้างของกรดอะมิโน ประกอบด้วย

อะตอมของธาตุไฮโดรเจน หมู่แอมิโน ($-NH_2$) กับ
หมู่คาร์บอกซิล ($-COOH$) ซึ่งเชื่อมกับอะตอมของคาร์บอน
ตัวเดียวกัน เรียกว่า ไครอลคาร์บอน (Chiral carbon)
และมีหมู่ที่เชื่อมกับไครอลคาร์บอนที่เรียกว่า หมู่ R
กรดอะมิโนแต่ละชนิดจะแตกต่างกันที่หมู่ R

ที่ให้อาสาณคุณสมบัติที่ต่างกัน

กรดอะมิโนที่เป็นองค์ประกอบของสิ่งมีชีวิตมี 20 ชนิด

เช่น ไกลซีน อะลานีน ซิสเทอีน

สรุปโครงสร้างของโปรตีน

Structure Of Proteins

ปฐมภูมิ
Primary
structure

ทุติยภูมิ
Secondary
structure

ตติยภูมิ
Tertiary
structure

จตุรภูมิ
Quaternary
structure

